

Бранка Миленковић
Филолошко-уметнички факултет, Крагујевац

КОМПОЗИЦИЈСКА СРЕДСТВА И (ДЕ)ПЕРСОНАЛИЗАЦИЈА У ЕСЕЈИМА ЈОВАНА ДУЧИЋА И МАРГАРЕТ ЕТВУД

Представљајући прелазни облик у функционалној стилистици, есеј са собом носи чари слободног израза и језичке игре. Често се приклања појединим примарним функционалним стиловима, али свакако осликава специфичан вид композиције и спој разноликих елемената. Рад се заснива на поредбеној анализи српске и англо-америчке есејистике реномираних писаца Јована Дучића и Маргарет Етвуд. Анализом њиховог есејистичког стила долазимо до сазнања у којој мери су елементи есеја истоветни, али и који аспекти писања их разликују.

Кључне речи: Дучић, Етвуд, (де)персонализација, инклузивно ми, апелативна функција, композиција, микро/макротема

1. Увод

Гранична подручја, наизглед празан, безличан простор, напротив често одликује богат садржај и преплитање елемената. У функционалној стилистици управо гранична подручја су плодотворан терен који резултира у *секундарним стиловима*. У њих убрајамо оне стилове који имају „*специфичну сложену семиотичку природу, у којој поред вербалне компоненте постоје још неке, нпр. визуелне или аудијивне (рекламни и стилизовани стил) или пак њихову ужу, специјализирану сферу функционисања и мању разуђеност на подстилове (сценаристички, есејистички, реторички стил)*“ (Катнић-Бакаршић 1999: 23).

Есеј је облик дискурса који своје место налази управо на овим маргинама и као такав омогућује аутору да се својим личним афинитетом у писменом изражавању, обједињеним са формом, приближи другим функционалним стиловима.

2. Функционално-стилско одређење есеја

1. Сам термин *есеј* потиче још с краја XVI века, од француског глагола *essayer*, што значи 'покушати'. Есеј је у бити истраживач-

ког карактера који се нужно не завршава када је тематска обрада у питању. У англоамеричкој традицији есеј је познат и као *'personal essay'*¹, и неретко пружа писцу могућност да доведе у везу утицај људи, догађаја, идеја са сопственим бивствовањем. Истовремено он „*настоји да подели своје искуство, интерпретације и разумевање идеје са својом антиципираном публиком и тиме пренесе значење личног' подједнако и на самог читаоца*“ (Mulvaney & Jolliffe 2005: 43).

2. Разматрајући језички израз есеја можемо закључити да лакоћа његовог израза није еквивалентна површности већ да је то према Фохту „*манифестација живости и животностворности*“ (Катнић-Бакаршић 1999: 76). Он са собом носи освежавајући дух наспрам сувопарности строгог језичког израза који срећемо у научном стилу.

3. Стилистичке карактеристике есеја

3.1. Језичко-стилске карактеристике есеја

3.1.1. Експлицитно/имплицитно изражавање ауторског говора

1. У личном есејистичком стилу доминира форма првог лица јединине. Уколико постоји прво лице множине – *'ми'*, „*то је изв. инклузивно ми*², *које значи ја и ви (ја, аутор есеја и ви, моји читаоци, реципијенти)*“ (Катнић-Бакаршић 1999: 77). Дакле, *инклузивно ми* представља синтезу аутора и читаоца у доживљају идеја. „*Оваква форма одлика је жанрова са апелативном функцијом, функцијом деловања на адресате*“ (Катнић-Бакаршић 1999: 77), са циљем стварања истомишљеника, саучесника од реципијената. Аутор есеја се никада не крије иза *'свемоћног ми'*, а ретко и иза безлично-пасивних конструкција којима обилују научни радови.

2. У англосаксонској лингвистици се неретко јавља проблем изједначавања *'регистра'* и *'стила'*. Аналогно ситуацији и контексту појединац може користити *формални/неформални регистар* приликом изражавања, чији одабир често условљава *(де)персонализацију* текста, односно одсуство/присуство самог аутора у тексту. Стога се *формални стил* изражавања јавља у књижевно-уметничкој, науч-

1 У даљем раду користимо преводни еквивалент *'лични есеј'* који осликава пропутовање самог писца кроз процес писања и тематске идеје остварене у есеју.

2 *Инклузивно ми* потиче из апелативне функције језика са циљем да делује на реципијенте. То није свемоћно *ауторско ми* које прелази у апстрактно и уопштавајуће у научном тексту.

ној, публицистичкој, административној сфери, па чак и у званичним ситуацијама говорне интеракције. Он подразумева дистанцирање аутора од теме употребом разних језичких средстава (пасивне конструкције, употреба модалних глагола, употреба трећег лица једнине и множине). Оваква *дејерсонализација* усмерена је ка објективизму и хладном, непристрасном тону писања. *Неформални стил* сусрећемо у неформалној кореспонденцији (писменој и усменој) и незваничној говорној комуникацији. 'Лични есеј' јесте пак један вид *персонализације*, субјективистичког изражавања аутора, али у зависности ком функционалном стилу се више приклоњи, овакав израз је мање или више присутан.

3.1.2. Конативна, апелативна функција језика

1. *Апелативна функција* језика усмерена је на читаоца и има за циљ да делује на примаоца као апел и изазове одређену реакцију. Ово се постиже употребом другог лица једнине, али чешће множине или пак реторичким питањем. Када је уметнуто у текст, реторичко питање зауставља ток мисли и алармира читаоца директним обраћањем, оно скреће пажњу и изазива реакцију. Његов задатак је да „*привуче пажњу читалаца, да их привидно укључи у размисавање и пружање одговора*“ (Chevalier 1997: 439).

2. Ова језичка средства су веома карактеристична у есејима у српском језику, али у англосаксонској лингвистици она попримају нешто другачију интерпретацију. Како би се задржао формални и академски тон, препоручује се „*избегавање другог лица једнине осим када се пишу уџбенички текстови*“ који изискују упутства. Чешћа је употреба *инклузивног ми*, а директна реторичка питања се могу јавити у есеју, мада не учестало. Обично се налазе на почетку есеја или неког његовог битног одељка, било са намером да се привуче пажња читалаца, било да се подвуче значај питања које се представља и на тај начин она имају интродуктивну вредност (Swales & Feak 1994: 19).

3.2. Композицијске карактеристике есеја

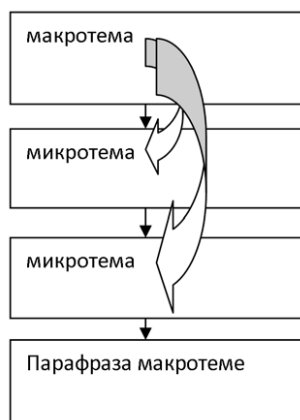
1. Основна структура есеја обједињује уводни део који има задатак да читаоца упозна са темом, понуди ширу информацију о теми и *макроштемом* 'обећа' како ће се идеје развити унутар есеја. Сваки пасус унутар разраде је елаборат који тему разлаже, објашњава и поткрепљује илустрацијама и(ли) аргументима. *Микрошема* којом почињу пасуси уско је повезана са *макроштемом* унутар уводног поглавља, а свака је појединачно разрађена унутар пасуса.

Закључни део есеја има задатак да затвори расправу парафразом *макрошеме* и сумира анализирани идеје.

Оваква базична структура есеја претпоставља елементе који су еквивалентни и у есејистици на нашим просторима, али и у англо-америчкој традицији.

Схему 'Обећања' (Promise Pattern) можемо представити следећим дијаграмом који је незнатно адаптиран.

(Reid 1988: 43)

Увод есеја представља идејну структуру од општег ка конкретном (макротема), а закључак у супротном смеру има за полазиште конкретно (парафраза макротеме) и завршава се општим констатацијама. Антиципирана публика, захваљујући обећањима датим кроз макро/микротему са разумевањем прати идејни развој текста.

2. Од посебног значаја је техника привлачења пажње читалаштва³, независно од медија реализације. Без обзира на контекст и функционални стил коме се есеј приклони, одабир ових средстава алармира и анимира читаоца. У англоамеричкој традицији ова средства су фреквентна па чак и пожељна, не само код писменог већ и код усменог изражавања. У есејистици на нашим просторима овакав поступак је познат, мада мање присутан.

3. Снага језичког израза и поступци који се примењују приликом стварања слике есеј претварају у једно мало књижевно-уметничко остварење. Књижевно-уметнички елементи који есеј 'приклањају' овом функционалном стилу јесу у великој мери лексичке категорије и када ова одлика доминира, можемо говорити о 'лексичком набоју у шекспију'⁴ (Tribble 1996:18). Разноврстан одабир речи јасно представља пожељни начин писменог изражавања, али када преовладава употреба оваквих орнамената можемо говорити о 'приклањању' књижевно-уметничком стилу.

3 Термин који се користи у англоамеричкој есејистици за технику којом се алармира антиципирани читалац јесте *attention grabber*.

4 Преводни еквивалент за *lexical density*

4. Упоредна стилска анализа есеја

1. Рад се заснива на поређењу два литерарна великана српске и канадске књижевности и њиховом доприносу есејистици и књижевности уопште. Циљ истраживања јесте компаративна анализа композицијских средстава и (де)персонализације у есејистичком стилу Јована Дучића и есејистици Маргарет Етвуд (Margaret Atwood). Упореден је есеј Ј. Дучића „О Страху” (*Јуџира са Леуџара*) и есеј М. Етвуд „Пишчева одговорност” (*The Writer's Responsibility*).

2. Друштво јасно заузима став према језику и стога Тошовић указује на то да „свјесно дјеловање на језик доводи до стварања мањих или већих специфичности у функционалним стилевима њојединих језика“ (2002: 88). Такође можемо тврдити да стил једног језика може подразумевати елементе стила који нису прихватљиви у употреби другог језика. Стога је неопходно супротставити ове стилове и анализом утврдити степен различитости између њих.

4.1. Композицијска структура у есејима Јована Дучића и Маргарет Етвуд

1. У есеју „О страху” Дучић од апстрактног уводи у конкретну проблематику човековог доживљаја и поимања страха. Он полази од човекове констатације да осећај страха наступа у тренутку његове спознаје опасности које вребају и сопствене 'величине' и немоћи. Ово је на плану композиције *макрошема* која руководи целокупним есејом и пресликава се на све наредне идеје, *микрошеме*, о којима аутор дискутује.

1.1. *Микрошеме* које следе произилазе из ове тврдње, па Дучић говори о човековој склоности према доминацији и власти која је управо узрокована његовим страхом и немоћи; о страху од самог човека; о прогресивном стању страха; о последицама страха који наводи на злочин; о страху од човека са само једном маном. Потом се есеј усредсређује на људске мане, надовезујући се на претходни одељак, али овај пут рашчланивши микроанализом људске пороке који су одувек били и остали актуелна тема дискусије. Есеј се завршава спознајом да човек страхује увек од крупних, нереалних ствари и да је тај страх свеprisутан у нашем животу.

2. Јасно се осликава градациона идејна структура есеја која полази од опширније макротеме, а потом кроз микроанализу и макротеме које су идеје водиле поглавља, разоткрива нијансе човековог страха. Доводећи читаоце до истанчаних истина о урођеном страху, аутор спознаје потребу да есеј на крају уопшти и понуди

ширу слику. На овај начин он читаоцу не дозвољава да се 'изгуби' у опширној дискусији и детаљној анализи, већ га води ка закључној констатацији која обухвата све горе наведене микротеме. „По правилу аутори есеја не употребљавају научне методе чињеничног или логичког доказивања, већ позивају – изричито или имплицитно – на властити или општи људско искуство, настојећи да реторичким или поетским средствима приближе читаоцу властити схватања“ (Јовановић 2009: 145) .

2.1. Дучић настоји да убеди читалаштво снагом своје реторике, а микротеме које су носиоци поглавља јесу валидне само уколико су поткрепљене ваљаним доказима/илустрацијама. Идеје које потврђују микротеме код Дучића су примери саткани од општељудског искуства са којим се читаоци могу поистоветити.

2.2. Ове илустрације нису само дескриптивне природе, већ се њихова разноврсност огледа и у дијалошком цитирању. С обзиром да дијалошко цитирање претпоставља опис, али и претходно запажање, самим тим овакав пример сугестивно делује на читаоца и потврђује валидност тврдње коју носи микротема.

(40) Сам песник Овидије *говори* о зависти у Аглаури, о Проклесу, о мржњи у Меади која раздире Пантеју, и о злоћи Медеје када је Јазон напустио.

(48) Његов пријатељ Фридрих Велики и сам *се шужио* на свој сопствени зао језик, говорећи да му је он много шкодио, али додајући и да му је таква његова сопствена пакост ипак прибављала пуно уживања.

(72) Песник Софокле *каже* у једној својој драми да се срећа и налази у одсуству разума; а један доцнији мудрац, хуманиста Еразмо, иде још даље: он *тврди* да нема човечје среће без човечјег лудила, и да су баш у том лудилу често људи постигли веће циљеве него и својом памећу.

2.3. Неминовно је рећи да код Дучића свака реченица и сваки исказ једноставно плене својом језгровитом и компактном мисли. Бисери се нижу и каткад је цело поглавље саткано од изванредних, сликовитих мисли па је јединство композиције и њених делова немогуће сагледати услед такве прецизности и проницљивости израза. Ипак, евидентна је структура параграфа који започињу микротемом, образлажу идеју употребом бројних примера и запажања, а потом се завршавају закључном реченицом, која је веома специфична. Она представља резиме параграфа, али често самостално

може наступити и као афоризам⁵. То је поука која снагом свог језгровитог смисла одјекује у читаоцу и након прочитаног есеја.

- У свакој човековој храбрости има пола страха.
- Људи су увек различни баш онолико за колико су идеје увек истоветне.
- Баш у лудилу људи су често постигли веће циљеве него и својом памећу.

2.4. По формалној схеми 'обећања' – Дучићев есеј има потенцијал научног стила, међутим његова сликовитост језика у чијој бити су философске побуде, аутора наводи на темељну анализу философских истина. Дучић своју антиципирану публику увек изнова уздиже до висина свога језичког исказа, па потом спушта на земљу понудивши кратак историјски оглед или пак општепознату истину о страху. Он је корелатор који заузима медијалну позицију између појма и његових категорија, али је исто тако и водич кроз свој текст свима онима који желе поћи на 'пропутовање' заједно са њим.

3. Композицијска организација есеја „Пишчева одговорност” Маргарет Етвуд у великој мери одговара Дучићевој строгој подели на одељке. Евидентни су руководећи садржајни елементи на микро и макро плану. Њена *микрошема* која говори о спрегама којима подлеже пишчев став, израз, мисао, рефлектује се у потоњим одељцима који рашчлањују проблематику у покушају да сагледају однос писца према својој држави и обратно.

3.1. Осликавање националног идентитета Канаде у погледу писаца и књижевних остварења представља циљ овог есеја употребом језичких средстава која апелују на читаоце да буду како истомишљеници, тако и актери. Саме *микрошеме* су проткане сатиричним изразом и евидентним субјективистичким ставом аутора. Етвудова износи општељудске чињенице о стању у Канади, политици писаца, цензури у појединим земљама у погледу пишчевог стила и опет истој тој цензури на просторима Канаде. Због наглашене апелативне функције есеја, њен есејистички стил у односу на Дучићев јесте оштрији и интензивнији у жељи да изазове снажнију реакцију код антиципиране публике. Евидентно је да њен есеј јесте репрезентативнији пример 'личног есеја' због наглашеног субјективистичког става аутора.

3.2. Упечатљиве *микрошеме* уједно имају и задатак да увек изнова привуку пажњу читаоца, а не само да представе идејне оквире одељка, на какве наилазимо код Дучића.

5 Афоризам је овде дефинисан као сентенца – мисао изражена у краткој, сажетој реченици по угледу на *Речник Маџице српске* (1967-1976).

3.3. Можемо упоредити *микрошеме* ова два аутора како бисмо спознали снагу израза и апелативног дејства који оне са собом носе.

а) Стил Етвудове указује на свеприсутност аутора у тексту:

- Ми у Канади смо недовољно опремљени да се суочимо са проблемом, а по најмање са решењем ситуације.
- Под 'политиком' не мислим на Ваше гласачко опредељење на претходним изборима, мада га узимам у обзир.
- То се и десило на нашим просторима и то више пута (говорећи о цензури пишевог стила).

б) Наспрам Дучићевог стила који представља поетско–философску димензију:

- Зато и данас све што човека премаша, њега природно и ужасава.
- Међутим, од свега на свету човек се највећма боји од другог човека.
- Све се друго мењало у духу човековом, али ово стање страха је остало непроменљиво, и само је човеков страх све више растао временом и човековим развитком.

Уочавамо Дучићев општељудски приступ проблему, изражен трећим лицем једнине, који подлеже дескрипцији, док Етвудова своје лично незадовољство јасно изражава, чак и у *микрошемама*, употребом незаобилазног субјективистичког 'ја'. Тиме потврђује да есеј може имати широке оквире, разнолику сврху и самим тим може бити различитог тоналитета.

3.4. Примери који поткрепљују овакву најаву одељака код Етвудове обухватају дескриптивну анализу проблема, често посматрајући са философске равни, али каткад са уметнутим поигравањем језичким изразом. Интересантна је илустрација којом аутор жели да нагласи баналан приступ који канадско читалаштво има према књизи. Она је шокантна када констатује да читалаштво од књиге очекује не слику живота, већ нестварне релације између бајки и живота. Тако говори о „'Дизниленду душе', који у себи садржи 'Свети романишке', 'Свети шпијунске', 'Свети њорнографије' и све остале 'Светове ушочиниша' који су досиа њримамљивији од шешке истине“ (Atwood : 330).

4. Наспрам Дучићевог дијалошког примера који потврђује валидност чињеница, Етвудова настоји да своје тврдње образложи илустративним језичким средствима и омогући читаоцу да активира визуелне механизме како би јасно сагледао алармирајућу стварност. Стога примери обилују оваквим интерпретацијама, позивајући се местимично на историјске чињенице, на статистичке податке, али не уводећи дијалошке примере. С обзиром да је тема

пишчеве одговорности једна реалија коју можемо јасно сагледати, наспрам Дучићевог поимања страха, који остаје негде у апстрактном коду, Етвудова може употребити примере који статистички и чињенично потврђују њене хипотезе.

4.1. Обећања која је Етвудова дала на макро и микро плану текста јесу испуњена, што је и карактеристично и веома заступљено у англоамеричкој традицији писања. Такође идејна структура закључка у англолингвистици налаже да парафразом и сумирањем размотрених идеја дате теме затвори расправу, али и да на самом крају понуди нешто ново, свеже, импресивно. Тако Етвудова свој есеј затвара цитатом америчког писца О'Конора који указује на неопходно присуство наде код писаца, која је један од незаобилазних атрибута писца кога режим не може укротити.

4.2. Снажне, завршне, мисаоне сентенце попут оних код Дучића не налазимо у Етвудовој есејистици, што не умањује значај њеног писменог изражавања, али свакако након читања њеног рада не чујемо ехо философских животних истина које нас прате након читања Дучића.

4.2. (Де)персонализација у есејима Јована Дучића и Маргарет Етвуд

1. Персоналност и ауторова позиција унутар текста јесте ораторски елемент који може битно утицати на поимање самог есеја.

1.1. (Де)персонализацију јасно одсликава употреба одређеног лица, где *прво лице једнине* указује на ауторову позицију у тексту, било да је она позиција *сведока* (оног који приповеда), било *актера* (оног који активно суделује).

2. У свом есеју „О страху” Дучић нас уводи у расправу експлицитном употребом *трећег лица једнине* и у први план као актера, ставља човека. На тај начин он је апстрактност поимања страха ускладио са апстрактним лицем које може указивати на било ког човека на планети. Дучић постепено уграђује и своју личност нешто касније у есеју, али само местимичном употребом глаголских облика за прво лице множине, у облику тзв. *инклузивног ми*. На тај начин он указује да смо сви смртници, огољени и изложени опасностима, па чак и велике мудраце које у својим примерима наводи он поистовећује са обичним човеком.

– Истина, догађа се и да често неког *заволимо* баш због те главне мане, али и да другог *омрзнемо* и због његове главне врлине.

– Ни атински мудраци нису у том погледу били бољи од нас.

2.1. Евидентно је да Дучић прво лице множине покушава да дистанцира, не стављајући га експлицитно у номинатив, те ублажава његову агресивност и снагу граматичким средствима: личним глаголским обликом и позицијом објекта.

2.2. У субјективистичком смислу, употребом првог лица једнине, аутор тек пред крај есеја износи своје ставове поводом проблематике. Тек након расправе и рашчлањивања теме он даје свој суд о болесном стању човека који страхује.

– Ја ипак верујем да сва наша несрећа не долази од других људи; и да се треба бојати више комараца ноћу него људи дању; али напротив, верујем да све несреће човекове долазе само од његових лутања и страха.

2.3. Апелативна функција есеја код Дучића није присутна у великој мери. Он је само на једном месту употребио друго лице једнине, а директна реторичка питања се не јављају у тексту. Закључујемо да је потреба текста пука расправа о страху о коме и аутор има недоумица и на тај начин постаје само корелатор.

3. У есеју „Пишчева одговорност“, Маргарет Етвуд своју личност уграђује у структуру есеја, по начелима 'личног есеја' у англо-америчкој традицији. Она тему не посматра као сведок са дистанце, већ узима учешће у анализи, критици и доношењу суда.

3.1. Стога она чак прекомереном употребом *инклузивног ми* и више него експлицитно износи свој став и критику канадских власти у погледу закона о пишчевој делатности. Наспрам Дучићевог стила она је агресивна у постављању првог лица множине у позицију номинатива, чиме обилује есеј. Оваква апелативна функција језичког израза не само да обједињује став аутора и њене анитиципиране публике, већ делује и изузетно персуазивно на читалаштво, јер својом фреквентношћу наводи на то да се реципијенти не само сложе са њом, већ и да јој се приклоне. За овакву врсту обраћања од изузетне користи је *инклузивно ми*, јер управо због своје ширине „има огромну асимилациону моћ“ (Јовановић 2009: 170).

3.2. Стилистички поступак списатељице местимично бележи друго лице једнине, али као незаобилазно апелативно средство јавља се реторичко питање које она упућује читаоцима: - *Каква је пишчева одговорност, ако је и има, у односу на друштво у коме живимо?*

Овакав поступак на самом почетку есеја привлачи пажњу и читаоца усредсређује на то да заузме став. Увођењем у тему путем реторичког питања, што је фреквентно у англолингвистици, чита-

оца већ наводи да са одређеним ставом чита текст и приповедање доводи у везу са својим личним искуством и доживљајем.

5. Закључак

1. Можемо закључити да је у есејистици Дучићевих остварења, а на основу композиционалности, присутна делимична приклоњеност научном стилу, да је изузетно присутна експресивна функција језичког израза, и евидентна умерена апелативна функција језика. Његова антиципирана публика је често изразито широка и одатле и нижи степен утицаја који аутор може остварити. Закључујемо да је апелативни ефекат у уској вези са тематиком есеја, али и са циљном групом читаоца којој писац жели да се обрати.

2. Наспрам тога, у англоамеричкој есејистици, код списатељице Маргарет Етвуд, налазимо сличан принцип композиционалности као код Дучића: емоционално-експресивна језичка средства су присутна, али је израженија апелативна функција и жеља аутора да са читаоцем оствари комуникацију и јединство. Писац јасно има у виду одређену читалачку публику којој се обраћа, што предодређује степен блискости који ће аутор постићи са својим читаоцима.

3. Тематска организација, преко макро/микротема код оба аутора јесте битан елемент есејистике, омогућивши читаоцима да са лакоћом прате текст и читају са разумевањем. Дакле, читаоци заједно са ауторима крећу на пропутовање које се зове 'лични есеј', а управо тај доживљај чини есејистику јединственим стилем који се може срести на самим маргинама функционалних стилова.

Литература

1. Atwood, M. 1987: *The Writer's Responsibility* in: *The Broadview Reader*, edited by H. Rosengarten & J. Flick, Peterborough: Broadview Press Ltd. (извор)
2. Дучић Ј. 2003: *Благо цара Радована и Јуџира са Леушара*, Нови Сад: Арс Либри. (извор)
3. Јовановић Ј. 2009: *Писци и стил*, Београд: Чигоја штампа.
4. Катњић-Бакаршић М. 1999: *Лингвистичка стилистика*, Будимпешта: Open Society Institute, Center for publishing development.
5. Лешић З. 1979: *Језик и књижевно гјело*, Сарајево: ИГКРО Свјетлост.
6. Mulvaney M. K. & Jolliffe D. A. 2005: *Academic Writing*, NY: Pearson Education, Inc.

7. Reid J. M. 1988: *The Process of Composition*, New Jersey: Prentice-Hall, Inc.
8. *Речник српскохрватскога књижевног језика I-VI* (1967-1976), Нови Сад, Матица српска (РМС).
9. Swales J. M. & Feak C. B. 2005: *Academic Writing for Graduate Students*, Michigan: The University of Michigan Press.
10. Тошовић Б. 2002: *Функционални стилови*, Београд: Београдска књига.
11. Tribble C. 1996: *Writing*, Oxford: OUP.
12. Chevalier T. 1997: *Encyclopedia of the Essay*, London&Chicago: Taylor & Francis.

Branka Milenković

COMPOSITIONAL ASPECTS AND (DE)PERSONALIZATION IN THE ESSAYS OF JOVAN DUCIC AND MARGARET ATWOOD

Summary

Functional stylistics among others realizes one subcategory reserved for an essay. The 'no man' territory it belongs to does not deprive this secondary functional style of its importance, on the contrary, it allows for a blend of components of other primary functional styles that interweave and result in the exceptional composition of an essay. In this study we suggest a comparative analysis of two great Serbian and Canadian authors, Jovan Ducic and Margaret Atwood, whose essay style overlaps in some aspects of writing and becomes remote in others.